

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

_____. _____. 20 ____ № _____

На № _____ від _____. _____. 20 ____

Житомирському міському голові

Сергію СУХОМЛИНУ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та відповідно до статті 22 Основного Закону України не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№2604.2/23/48.4 від 22.03.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 22.03.2023 16:17
5FBV77F7B650371D04000000E88D010044560300

З метою реалізації зазначених вище норм законодавства України 09 лютого 2023 року працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини здійснено моніторинг стану додержання прав дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах службою (управлінням) у справах дітей Житомирської міської ради (далі – Служба).

Робота Служби організована згідно з положенням про Службу, затвердженим рішенням Житомирської міської ради від 18.12.2018 № 1260, Служба є самостійним виконавчим органом Житомирської міської ради.

Під час візиту з'ясовано, що на обліку у Службі перебувають 64 дитини, як такі, що опинились у складних життєвих обставинах. Із особових справ встановлено, що на зазначеному обліку перебувають діти з 2010-2013 років, а протягом останніх трьох років Службою не здійснювався контроль.

Зазначене є порушенням вимог пункту 20 Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 року № 585, яким передбачено, що для організації соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці із числа суб'єктів утворюється міждисциплінарна команда, основними завданнями якої є: аналіз інформації про дитину, її сім'ю, складні життєві обставини, в яких вона перебуває, результатів оцінювання потреб дитини та її сім'ї у соціальних послугах, здатності батьків здійснювати догляд та виховання дитини, рівня виконання ними батьківських обов'язків; розроблення, виконання, систематичний (щоквартальний) перегляд і коригування індивідуального плану із забезпеченням відповідності запланованих заходів інтересам дитини, а також індивідуального плану надання соціальних послуг, у тому числі плану соціального супроводу сім'ї дитини.

Також за результатами моніторингового візиту з'ясовано, що Службою не здійснюється контроль за утриманням і вихованням дітей у закладах, де перебувають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, закладах соціального захисту для дітей усіх форм власності, відсутні документи про результати перевірок таких установ, що суперечить нормам пункту 2.8. Положення про Службу щодо здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спеціальних установах і закладах соціального захисту для дітей незалежно від форми власності.

У особових справах

р.н.,

, р.н.,

р.н., та

р.н., було виявлено пусті бланки заяв, підписані батьками, на яких зазначено «на різні випадки», що свідчить про можливі ознаки фальсифікації документів.

Інформація стосовно зазначених вище дітей вперше надійшла до служби 15.06.2022, але на облік діти поставлені лише 09.11.2022. У обліково-статистичних картках дітей внесено інформацію, що вони перебувають на вихованні в родині, але фактично діти були влаштовані до лікарні, а згодом – до Центру реабілітації дітей. Водночас до обліково-статистичних карток дітей не внесено інформацію про освіту, прикмети, поведінкові прояви дітей та інформацію із закладу охорони здоров'я, що є порушенням положень наказу Міністерства соціальної політики України від 28.12.2015 № 1256 «Про ведення банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів» визначено, що відомості про дитину, яка перебуває у складних життєвих обставинах, вносяться до Єдиного банку даних користувачами місцевого рівня на підставі наказу служби у справах дітей про взяття дитини на облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у день видання такого наказу; інформація про переміщення дитини, зміну її статусу, форми влаштування, життєві обставини, стан здоров'я вноситься до обліково-статистичної картки дитини користувачем місцевого рівня за місцем обліку дитини протягом наступного робочого дня з дня отримання такої інформації.

Від початку 2023 року на первинний облік дітей, які залишились без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, поставлено семеро дітей зазначених категорій, однак, всупереч положенням Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866, відомості про цих дітей не внесені до відповідного Журналу, оскільки журнал 2022 року, зі слів працівників Служби, закінчено (в журналі цього не зазначено), а журнал 2023 року не розпочато.

До Журналу обліку повідомлень про дітей, які залишились без батьківського піклування, Житомирської міської об'єднаної територіальної громади внесено неповну інформацію, а наявні відомості не відповідають визначеним графам журналу, окрім того, не вноситься інформація про батьків дітей.

Відповідно до пункту 15 Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 року № 585 Служба у справах дітей вносить інформацію про дитину, яка перебуває у складних життєвих обставинах, до журналу обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Однак у переважній більшості особових справ дітей відсутні індивідуальні плани соціального захисту дитини, яка перебуває в складних життєвих обставинах, дитини, яка залишилася без батьківського піклування, дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, або некоректно зазначені відповідальні фахівці (без інформації про посаду працівника).

Також у особових справах дітей відсутні висновки про їхній стан здоров'я, фізичний та розумовий розвиток, відомості про реєстрацію місця проживання, документи про оцінку потреб дітей та їхніх сімей, накази про постановку на облік дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, та інформація про зарахування дітей на квартирний облік за пільговою категорією після досягнення 16-ти років. Також зафіксовано факт відсутності паспортів громадянина України у деяких дітей після досягнення 14-ти річного віку.

Зазначене не відповідає вимогам норм Порядку ведення особової справи дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, та форми індивідуального плану соціального захисту дитини, яка опинилася у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, затвердженого наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.11.2008 року № 4591, яким визначено перелік документів особових справ таких дітей.

Водночас у відповідь на запит Секретаріату Уповноваженого щодо результатів моніторингового візиту виконавчим комітетом Житомирської міської ради листом № 36/881 від 14.03.2023 надано формальну відповідь, а щодо усунення виявлених недоліків зазначено, що служба (управління) у справах дітей Житомирської міської ради, з урахуванням умов та обставин воєнного стану, систематично здійснює різнопланову роботу щодо захисту прав та інтересів дітей різних категорій, у тому числі і дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, з метою створення сприятливого середовища для їх виховання, навчання, соціального захисту.

Відповідно до Указу Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року введено в Україні воєнний стан згідно з пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Указом Президента України № 58/2023 від 06 лютого 2023 продовжено строк дії воєнного стану України з 19 лютого 2023 року строком на 90 діб.

Зауважую, що зазначений вище Указ Президента України та Закон України «Про правовий режим воєнного стану» не змінює та не обмежує межі повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час виконання покладених на них завдань, зокрема, щодо захисту прав та інтересів дітей.

На підставі викладеного та з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина та недопущення їх у подальшому, керуючись

статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України від 23.12.1997 № 776/97-ВР «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

прошу:

1. Розглянути подання та невідкладно вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень прав дітей залишених без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

2. Вжити заходів реагування щодо притягнення до відповідальності начальника служби (управління) у справах дітей Житомирської міської ради за неналежне виконання службових обов'язків.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи повідомити мене у місячний строк.

4. Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**З повагою
Уповноважений**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

